

aktsiaselts Rápina Haigla
info@rapinahaigla.ee

03.05.2024 nr 5.1-3/14030-1

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse § 157 lõige 1.

1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse vastavust SHSis ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 "Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele" (määrus nr 36) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2.

1.3. Järelevalve teostamise koht: aktsiaseltsi RÁPINA HAIGLA üldhooldusteenuse osutamise tegevuskoht Võru maantee 1/1-1, Rápina linn.

1.4. Paikvaatluse aeg: 07.03.2024.

1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse peaspetsialistid Inna Tamm, Ülle Sihver, Tõnis Palgi (järelevalvemeeskonna juht).

1.6. Teenuseosutaja poolt osales järelevalvetoimingutes õendusjuht Taimi Randma.

1.7. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: päringud majandustegevuse registris (MTR) ja töötamise registris (TÖR), paikvaatlus, dokumentide analüüs, e-kirjavahetus, vestlused klientide ja nende lähedastega ning hooldekodu töötajatega.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

Sotsiaalkindlustusamet tuvastas, aktsiaselts RÁPINA HAIGLA ei ole täitnud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

2.1. SHS § 154 sätestab sotsiaalteenuse osutaja tegevusloa kõrvaltingimused ning punkti 1 kohaselt märgitakse tegevusloal maksimaalne isikute arv, kellele on lubatud samal ajal teenust osutada.

Üldhooldusteenust osutati 07.03.2024 seisuga 60 inimesele. Tegevusloal lubatud maksimaalset isikute arvu (57) ületati kolme võrra. Aktsiaselts Rápina Haigla on 26.04.2024 esitanud tegevusloa muutmise taotluse maksimaalse teenuskohtade arvu suurendamiseks kuue teenuskoha võrra. Terviseameti väljastatud terviseohutuse hinnangu (24.04.2024 nr 12.5-5/24/4004-3) järgi on asutuse lubatud teenuskohtade arvuks 63.

Arvestades, et aktsiaselts Räpina Haigla on esitanud tegevusloa muutmise taotluse teenuskohtade arvu suurendamiseks, lõpetab SKA järelevalve menetluse.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

3.1. Üldandmed

SKA algatas järelevalve menetluse aktsiaseltsis Räpina Haigla 04.03.2024 ning ette teatamata paikvaatlus asutuses toimus 07.03.2024. Asutusele on 11.12.2019 väljastatud tähtajatu tegevusluba (SÜH000069) üldhooldusteenuse osutamiseks tegevuskohas Võru maantee 1/1-1, Räpina linn, Räpina vald, Põlva maakond, 64504. MTRi on üles laetud Päästeameti 15.05.2019 hinnang tuleohutusealasele olukorrale ning Terviseameti 29.08 2019 terviseohutuse alane hinnang. ÜHteenuse osutamine on lubatud maksimaalselt 57 inimesele (koos õendusabiteenusega on asutuses 75 voodikohta). SKA on aktsiaseltsis Räpina Haigla ÜHteenuse osutamise üle riiklikku järelevalve läbi viinud 2023. aastal, järelevalve tulemusena SHS ja MSÜS rikkumisi ei tuvastatud.

H-veebi andmetel osutati asutuses 31.12.2023 seisuga üldhooldusteenust 55 teenusesaajale (21 meest ja 34 naist), neist dementsuse diagnoos oli märgitud kümnele. Aktsiaselts Räpina Haigla [veebilehel](#) on avaldatud tegevuskohta aadress, kontaktandmed, osutatavate teenuste kirjeldus ning hinnakiri. Asutuse veebilehel on kirjeldatud tegevused üldhooldusteenusele saamiseks ja teenuse rahastamise põhimõtteid.

3.2. Majandustegevusnõuete täitmine

MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat (SKA) tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutmistest viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul. See tähendab, et teenuseosutaja peab teavitama SKAd muudatustest vahetu ÜHteenuse osutajate hulgas (hooldustöötaja või abihooldustöötaja töölt lahkumisest või tööle vormistamisest). SKA-l peab olema võimalus kontrollida vahetu ÜHteenuse osutaja vastavust nõuetele ning teenuseosutajal peab olema kindlus, et ÜHteenust osutavad nõuetele vastavad hooldustöötajad ja abihooldustöötajad, kelle andmed on avaldatud tegevusloal.

Aktsiaselts Räpina Haigla esitatud hooldustöötajate nimekirjas on 15 töötaja andmed (14 hooldustöötajat, 1 abihooldustöötaja). Asutuse poolt edastatud hooldustöötajate nimekiri vastab MTRi sisestatud andmetele.

3.3. SHSis ja määruses nr 36 sätestatud nõuete täitmine

3.3.1. SHS § 20 lõigete 1 kuni 3 ja määruse § 2 lõigete 1 kuni 3 kohaselt on väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse eesmärgiks turvalise keskkonna ja toimetuleku tagamine täisealistele isikutele ning teenuse osutajal tuleb tagada teenusesaajale hooldustoimingud, majutamine ja toitlustamine ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad teenused, mis on määratud hooldusplaanis.

Õöpäevaringset hooldusteenust osutab aktsiaseltsi Räpina Haigla õendusabi- ja hooldusosakond. Osakonna tööd korraldab õendusjuht, kelle sõnul on tegu „haigla tüüpi hooldekoduga“. Enamus teenusesaajatest on võrdlemisi raske terviseseisundiga, ligi 30 neist on voodikesked. Teenusesaajate magamistubasid nimetatakse palatiteks. Hooldatavate seas on ka sonditoidetavaid inimesi. Sageli alustatakse hooldusteenuse osutamisega statsionaarse õendusabiteenuse lõppedes, seega võib esineda olukordi, kus hooldusteenuse ja õendusabiteenuse saajad on majutatud samasse palatisse.

Õendus-ja hooldusosakond asub hoone esimesel korrusel, osakonnast välja viivad kaks metallkonstruktsiooniga kaldteed. Õendus-ja hooldusosakonna ruumid on turvalised abivahendiga liikujatele (nt ustel puuduvad lävepakud). Palatitesse ja WC-desse on paigaldatud kutsunginupud, mille kasutamist klientidele õpetatakse. Turvalise keskkonna

säilitamise põhimõtteid ja tegevusi on detailselt kirjeldatud asutuse juhendmaterjalis; koostatud on juhend rahutute ja vägivaldsete isikute probleemse käitumise juhtimiseks.

Üldhooldusteenuse osutamise ruumid on avarad ja valgusküllased. Enamus teenusesaajatest on majutatud kahe-ja kolmekohalistesse tubadesse. Kahe palati peale on kasutamiseks üks WC. Hooldajate ruumi kõrval olevasse palatisse (nr 1) oli 07.03.2024 majutatud viis voodikeskset meesterahvast, kes raske tervises seisundi tõttu vajasis pidevat järelevalvet. Ka ühekohalistesse palatitesse paigutatakse tavaliselt raske tervises seisundiga inimesed. Näiteks oli 18. palatisse paigutatud gastroomiaga meesterahvas ja 12. palatisse oli lisahapnikku saav naisterahvas.

Enamus teenusesaajatest on Räpina valla elanikud. Aktsiaseltsile Räpia Haigla väljastatud tegevusloa kõrvaltingimuste kohaselt on üldhooldusteenuse osutamine lubatud maksimaalselt 57 inimesele; 07.03.2024 seisuga oli hooldusosakonna nimekirjas 60 teenusesaajat.

Hooldusosakonna päevakava on nähtaval kohal palatites ning koridori stendil. Teenusesaajate toit valmistatakse haigla köögis. Põhitoidukordi on kolm: hommikusöök 8.30, lõunasöök 13.00 ja õhtusöök 17.00. Kell 19.30 pakutakse teed. Lähtuvalt asutuse kodukorrast on parimateks külastamise aegadeks tööpäeviti kell 14.00-18.00 ja puhkepäevadel kell 10.00-18.00.

3.3.2. SHS § 20 lõike 4 alusel on sotsiaalkaitseminister kehtestanud täpsustatud nõuded väljaspool kodu osutatavale üldhooldusteenuse eesmärgile ja selle sisule, sealhulgas tegevustele, mis on vajalikud teenuse eesmärgi saavutamiseks (määrus nr 36).

Määruse nr 36 § 2 lõigete 1 - 4 alusel tuleb teenuseosutajal tagada hooldusteenuse saajale hooldustoimingud ning muud toetavad teenused, mis on määratud kindlaks teenusesaaja hooldusplaanis. Hooldustoimingud jagunevad isikuhooldustoiminguteks, tervises seisundiga seotud toiminguteks ning füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguteks. Hooldustoimingute tegemisel tuleb teenuseosutajal tagada teenusesaajale privaatsus, tema tahte ja võimekuse arvestamine ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamine. Teenuseosutajal tuleb teenusesaaja lähedasele/kontaktisikule anda viivitamatult teavet, kui teenussaaja seisundis on olulisi muutusi.

Teenusesaaja privaatsuse tagamiseks isikuhooldustoimingute tegemisel tõmmatakse ette siinidele kinnituvad vahekardinad. Sellist praktikat kinnitasid nii intervjuueeritud hooldustöötajad kui ka teenusesaajad.

Lähedastel on võimalik teenusesajaga kohtuda sõltuvalt tema liikumisvõimest toas, puhkruumis või õues. Häirimatu vestlemise kohana saab kasutada ka verandat. Teenusesaaja lähedase/kontaktisiku viivitamatu teavitamise kohustust kliendi tervises seisundi halvenemise või surma korral täidab hooldusosakonna medõde või õendusjuht.

Määruse nr 36 § 2 lõikes 5 on loetletud isikuhooldustoimingud.

Üldhooldusteenusele saabunud inimese hooldusvajaduse ulatuse hindamiseks viiakse läbi test, mis katab olulisemad valdkonnad (liikumisvõime, hügieen ja riietumine, söömine, tasakaaluvõime ja kukkumine, aistingud ja kommunikatsioon, teadvuse seisund ja orientatsioon, meeleolu ja initsiatiiv, ravimite võtmine ja järelevalve/juhendamise vajadus). Juhul kui isik saabub teenusele sama asutuse õendusabiteenuselt, on tema kohta suur osa teabest juba olemas.

Isikuhooldustoimingute tegemisel lähtuvad hooldustöötajad teenusesaaja hooldusplaanist, milles on märgitud need valdkonnad ja tegevused, milles isik vajab abi. Klientide kohta täidetakse igapäevaselt põhihooldustoimingute tabelit, milles fikseeritakse teemade kaupa hooldustoimingu toimumine (nt aktiveerimine, toitumine, eritamisega seonduv, pesemine ja hügieen).

Ligi pooled teenusesaajatest on voodikesksed, toitlustamine toimub peamiselt palatites. Hooldustöötajatel on teada teenusesaajad, kelle söömist on vajalik jälgida ning keda süüa (neli klienti). Paikvaatluse ajal oli teenusel kaks soditoidetavat inimest. Köögipersonal jagab toidu palatitesse vastavalt teenusesaajate nimekirjale (märgitud on andmed dieedi tüüp). Söögisala kaetakse laud liikumisvõimelistele klientidele. Hooldustöötajad jälgivad teenusesaajate vedelikutarbimist ning teevad selle kohta märkmeid raportisse.

Mähkmevahetus toimub vähemalt kolm korda päevas. Inkotoodete suurus või muu eritamisega seonduv teave on märgitud teenusesaaja hooldusplaani lehele.

Põhihooldustoimingute tabelite ja pesugraafikute vaatlusest nähtub, et klientide üle keha pesemise sagedus on vastavuses määruses sätestatuga (vähemalt üks kord nädalas). Pesemisest keeldunud või haiguse tõttu kõrvale jäänud teenusesaajate nimed kantakse valveraportisse ning vastav märge tehakse ka pesugraafikusse. Põhihooldustoimingute tabelisse märgitakse ka voodipesu vahetamise toimumine. Liikumisvõimelised kliendid kannavad isiklikke riided, voodikesksete puhul kasutatakse haigla riietust. Hooldusosakonna elanikele pakub vaimset tuge osakoormusega töötav hingehoidja. Järelevalvemenetluse käigus intervjuueeriti teenusesaajate lähedasi, kes märkisid, et nende hinnang pereliikmele osutatava hooldusteenuse kvaliteedi suhtes on positiivne.

Määruse nr 36 § 2 lõikes 6 on loetletud tervises seisundiga seotud toimingud.

Teenusesaajatele tagab hooldusosakonnas tervishoiuteenuse osutamise koduõde. Ööpäevaringselt on õendusosakonnas tööl valveõde. Hooldustöötajad märkisid, et nad saavad kliendi tervises seisundi halvenemise korral koheselt tervishoiutöötaja abi kutsuda, kuid ka ise ollakse läbinud esmaabi koolitus. Kliendi kukkumise korral kontrollib medõde tema tervises seisundit ja antakse asjakohast meditsiinilist abi ning vajadusel suunatakse isik edasi eriarsti juurde. Aset leidnud kukkumiste üle peetakse arvet. Sisse on seatud kukkumiste ja traumade register. Küsitletud hooldustöötajad märkisid, et lamatisi osatakse ära tunda ning ennetada. Hooldusosakonnas on olemas lamatiste ennetamiseks ja raviks vajalikud abivahendid (madratsid, toed jm). Lamaja asendit muudetakse vastavalt asendiravi plaanile. Õendus- ja hooldusosakonnas viibivate isikute kohta peetakse lamatiste, haavade ja haavandite registrit. Teenusesaajatele manustatavad ravimid on medõde poolt jagatud topsidesse palatite kaupa, hooldustöötajad annavad need klientidele kätte ning jälgivad korrektset manustamist. Medõde on ka käsimüügiravimite väljastajaks.

Määruse nr 36 § 2 lõikes 7 on loetletud füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingud.

Hooldusosakonnas on tööl osakoormusega tegevusjuhendaja, kelle ülesandeks on korraldada mõtestatud vabaajategevusi õendus- ja hooldusosakonnas. Läbiviidavad tegevused planeeritakse klientidele jõukohastena ning eesmärgiga säilitada ning arendada teenusesaajate iseseisvat toimetulekut. Asutuse poolt edastatud dokumentide seas olevast tegevusjuhendaja tegevusaruandest nähtub, et hooldusosakonna elanikele viiakse läbi mitmesuguseid aktiveerivaid tegevusi nii rühmas kui ka individuaalselt. Aktiveerivatesse tegevustesse on kaasatud ka voodikeskset kliendid. Tegevusjuhendaja või hooldustöötaja saadab kliente arstivisiitidel. Hooldustöötajad motiveerivad teenusesaajaid olema füüsiliselt aktiivsed, sisse on seatud tabel aktiveerivate tegevuste märkimiseks.

3.3.3. SHS § 21 lõigetes 2 kuni 5 on kirjas nõuded, millele peavad vastama teenuseosutaja koostatavad hooldusplaanid. Need tuleb koostada 30 päeva jooksul alates teenuse osutamise alguskuupäevast, kaasates koostamisse teenusesaaja või teenuse rahastaja (lõige 2), koos hooldusvajadusega tuleb ära hinnata tervishoiuteenuse vajadus vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja poolt (lõige 3), kirjas peavad olema hooldusteenuse osutamise eesmärk, eesmärgi saavutamiseks vajaminevad tegevused ning sagedus ja teenuseosutaja hinnang eesmärgi saavutamise kohta (lõige 4) ning hooldusplaanid peab üle vaatama ja vajadusel korrigeerima vähemalt kord poolaastas.

Ametijuhendist lähtuvalt on tegevusjuhendaja ülesandeks teenusesaajate tegevusvõime ja kõrvalabi vajaduse hindamine ning hooldusplaanide koostamine; samuti hoolduskavade täitmise jälgimine. Paikvaatluse käigus tuvastati, et hooldusplaanid on koostatud 57le teenusesaajale. Koostatud hooldusplaanid sisaldavad tervishoiutöötaja hinnangut kliendi tervishoiuteenuse vajadusele (SHS § 21 lg 3) ning hooldusteenuse osutamise eesmärgi ning tegevusi selle saavutamiseks. Samuti on kirjeldatud tegevuste sagedus ning perioodiliselt kokkuvõttev hinnang tegevuste elluviimise kohta. Hooldusplaanides sisalduv teave on hooldustöötajatele kättesaadav,

igapäevaselt täidetakse teenusesaajate põhihoolduse tabelit ning antakse sisend hooldusplaani koostamiseks või korrigeerimiseks.

3.3.4. SHS § 22 lõiked 1 kuni 4 sätestatavad teenuseosutaja kohustuse tagada ööpäevaringselt personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis. Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja. SHS § 22 lõike 5 kohaselt ei tohi üldhooldusteenust vahetult osutada isik, kelle karistatus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada ÜHteenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara.

Ametijuhendi järgi on hooldustöötaja tööülesanneteks on kliendile füüsiliselt, psüühiliselt ja sotsiaalselt turvalise keskkonna loomine, säilitamine ja tagamine; kliendi vajadustest ja tervislikust seisundist tuleneva toitumise tagamine; kliendi isikliku hügieeni ja kehapuhtuse, välimuse ja riietuse korrasoleku tagamine; kliendi motiveerimine füüsilisele aktiivsusele ja liikumisele ning juhendamine abivahendi kasutamisel; suhtlemine kliendi tervisliku seisundi ja igapäevaelu puudutavates küsimustes ning meeskonnatöö. Ametijuhend sisaldab detailset hooldustöötaja kohustuste ja vastutuse loetelu.

Üldhooldusteenust osutab 14 hooldustöötajat ja üks abihooldustöötaja, kes olid märgitud jaanuari, veebruari ja märtsi tööajatabelitesse. 24-tunnises vahetuses on kaks hooldustöötajat, päevasel ajal töötab tavaliselt hooldusosakonnas neli hooldustöötajat ja hooldusosakonna perenaine. Tööajatabelite analüüsist nähtub, et abihooldustöötaja juhendamine kvalifitseeritud hooldustöötaja poolt on tagatud. Intervjueeritud hooldustöötajad märkisid, et töökoormus on jõukohane.

3.3.5. SHS § 22¹ lg 6 kohaselt avalikustab väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse osutaja teenuskoha maksumuse ja käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude maksumuse ühe teenusesaaja kohta.

Aktsiaseltsi Rápina Haigla [veebilehel](#) on avaldatud teenuskoha maksumus. Ööpäevaringse üldhooldusteenuse eest tuleb tasuda 49,00 eurot/ööpäev (1470 eurot kuus). Hooldustöötajate tööjõukulu komponent on 19,20 eurot/päevas (576 eurot kuus).

Teenuskoha maksumus sisaldab toitlustamist 3 põhitoidukorda päevas (ja ooted), abivahendeid liikumiseks ja/või tualetitoiminguteks, vajadusel kõrvalabi ja juhendamist igapäevaste hügieenitoimingute teostamisel ning hügieenivahendeid ja mähkmeid. Üldhooldusteenus ühekohalises palatis: 60,00 eurot ööpäev (sisaldab hooldajate tööjõu komponenti).

Rahandusministeeriumi koostatud hoolduskulu mudeli soovitusliku näidiskalkulaatori andmetel (2024 a.) peaks Hooldekodu hoolduspersonali kulu olema seisuga 07.03.2024 ühe teenusesaaja kohta kuus keskmiselt 592 eurot. Arvestuse aluseks on MTRi kantud hoolduspersonali andmed (14 hooldustöötajat ja 1 abihooldustöötajat) ning teenuskohtade arv. Kalkulaatoris on hooldus- ja abihooldustöötaja töötasudena arvesse võetud meditsiinisüsteemis töötavate hooldus- ja abihooldustöötajate töötate töötasu.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

4.1. Kontrollida regulaarselt (näiteks kord aastas) vahetult üldhooldusteenust osutatavatel töötajatel töötamise piirangute puudumist karistusregistrist.

4.2. Lähtudes sotsiaalkaitseministri [määruse](#) nr 36 nõuetest üle vaadata ja ajakohastada dokumentatsioon (ametijuhendid ja teised juhendid).

(allkirjastatud digitaalselt)
Tõnis Palgi
järelevalve peaspetsialist